

ԱՐՁԱԿ ԲԱՆԱՍՏԵՂԾՈՒԹԻՒՆՆԵՐ՝

Շ Ա Ն Թ Ո

ԳԱՐՆԱՆ ՓՈՒՆՋ ՄԸ

(ԱՐՁԱԿ ԵՐԳԵՐ)

I

Քեզի, դէպի քեզի կը թռչի հոգիս:

Գարնան շունչին մէկ նոր նւէրն է այս: Ու քու շունչիդ նւէրին կը տենչամ, որ գարնան պէս թարմ է:

Նրթունքներս կը կծկին օդին մէջ քուկիներդ փընտռելով, քո շրթունքներդ: Ախ, կ'ըզզամ, ինչ ջերմ անոնց փափուկ ու ամուր շոյանքը, ինչ գինովցընող այդ համբույր-գինին, որու մէկ ունակին ամբողջ արիւնս է ծարաւի:

II

Կարծես մարտերուս տակ կ'ըզգամ դեռ քու տաք ու ողորկ դաստակդ, որ այնպէս պինդ կը սեղմէի ասիս մէջ երէկ իրիկուն: Կը սեղմէի, ու դուն կը քրքջայիր եկրորդական դէպք մը քեզի պատրւակ առած:

Եթէ գիտնաս ինչ աղւոր էիր դուն այդ պատրւակի թափանցիկ դիմակին տակ. ինչպէս յափշտակիչ այդ ամըշնալու, կեղծիքի, հաճոյքի ու հպարտութեան իրարու հիւսւած ցանցին մէջէն:

Եւ ինչպէս ականաց ցունց կու տար դաստակդ մարտերու վայրի ճնշումին տակ: Ե՛, այդ ցընցումը, որ կարծես ընդմիշտ ասիս մէջէն մոռցւիլ չուզեր. չուզեր, և ինչո՞ւ արեւմ, ես ալ չեմ ուզեր:

III

Եինչեւ կը նայիս այդպէս երկար աչքերուս։

Կը հարցնես ու կը ժպտիս. կը ժպտիս ինքդ քու հարցումիդ վրայ։

Ա՛յ, դո՛ւն, խորամանկ անուշիկս, չգիտե՞ս թէ ինչու կը նայիմ. այդպէս երկար, այդպէս գերւած քու խօսուն, քու խելացի, քու անձնաւորուր կաջկկլրուն աչքերուդ։

Ձգիտե՞ս. թէ իմ բերնէս լսել կ'ուզես։ Ձէ, աղւորս, շրթունքներէս այդ լե՛ս լսելու. այդ հաճոյքը չեմ տալու քեզի։

Պարասխանս աչքերուս մէջն է։

IV

Այդ որչափ, որչափ բան կը պահւի եղեր քու փոքրիկ, կակաչ հովանոցիդ տակ։

Այդքան ժպտի, այդքան նայւածք, այդքան սեղմում ու քընքըշանք. այն ալ երկու խաչաքաղ սրտերու, որոնք կից իրարու մօտիկ իրարու զարկի ականջ դրած նոյն տաքտովը կը թրթռան։ Թող արեւը հարիւր դիրք փոխէ, թող զայրոյթէն ամպերուն տակ մտնէ ու ելնէ. իզո՛ւր. ներս թափանցել պիտի չի կրնայ քու փոքրիկ, կակաչ հովանոցէդ. ո՛չ ան՝ արեւը, ո՛չ ալ անոնք, որ մեր ետեւէն կու գան իրենց խօսակցութեան աղմուկին հետ։

Մենք չենք խօսիր. կը փսփսանք միայն։ Ա՛հ, այդ սեղմ, մտերիմ փսփսուքը շունչ-շունչի, աչք-աչքի քու փոքրիկ, կակաչ հովանոցիդ տակ։

V

Ելը նայէի պարկերիդ. ականաց ծռեցայ ու պազիւ։ Ո՛վ գիտէ որչափ խնդալիր պիտի, եթէ հիմա քովս լինէիր։

Պիտի խնդալիր, ու շրթունքներդ բացւէին պիտի իրենց աղւոր ժպտիքին կոկոն բացւածքովը։

Բայց ո՛չ. դուն խնդալու չէիր, դուն չէիր կրնար խնդար, եթէ հիմա քովս լինէիր։

Հրահրած թուշդ ժպտե՛ն աւելի լուրջ զբաղում մը պիտի ունենար իմ շրթունքներուս տակ. ու ժպտիք բաց կոկոնին տեղ՝ համբոյրի գոց ու զողջողուն կոկոնը պիտի ծլէր ղունչիդ։

Եւ կոկոններու աչդ թեթեւ ալափոխութեան վրայ, գիտես, ես հրշափ պիտի խնդայի, եթէ հիմա քովս լինէիր:

VI

Եկուր փութնք նորէն խօսերուն մէջ լեռան շեղ լանջին վրայ, ուր մամուռի ժայռերուն բեկորները հողին կուրծքը կը ծակծկէին, ու վայրի վարդերուն ցիր-ցան թուփերը գետինն երեսը կը ճանկըռնէ:

Եկուր, ու փոյթ չէ, թէ կ'ուզես, դուն սուս-քուն եղիր նորէն: Վայրի վարդերուն փուշերը դուն հոգդ մի՛ ըներ, ու մի՛ վախնար բնաւ ժայռիկներու սուր սպառնալիքներէն. նորէն ծունկերս քեզի յենարան, նորէն թեւ բարձ քեզի:

Քաջէ կապիւշոնդ դէմքիդ, յենէ ինծի, ու փոյթ չէ, դուն սուս-քուն եղիր նորէն:

Թող միայն, որ կամաց մը փարիմ նորէն լանջիդ. թող, որ զգամ բազուկիս տակ սրտիդ ուժգին խենթ զարկերը, ու խոր շունչիդ ընդհատիլը գրկիս ամուր սեղմումին մէջ. կը յիշես:

Թող, պարտւած հպարտս, ու փոյթ չէ, դուն սուս-քուն եղիր նորէն:

VII

Օրծաղդ ու արցունք—հարազատ քոյրեր, որոնք հայեացքիդ մէջ անբաժան են իրարմէ:

Ժպտելուդ պէս կը թռչին աչքերդ, ու քու ծիծաղդ լաց է: Իսկ այս առարու դուն կուլայիր՝ մինչ աչքերդ կը խնդային ինծի: Ինչու կուլայիր՝ չըսիր դուն. թէ ինչու կը խնդայիր՝ չի հարցուցի:

Խնդան միշտ, հոգիս, ես կը սիրեմ քու խնդուկդ, որու կայտառ բերկրանքին մէջէն արցունքիդ ցողը կը ծնի:

Բաց առարունէ ի վեր, ինչո՞ւ ծածկեմ, քու լացդ ես աւելի կ'անըջեմ. լացդ, որու հոսուն քողին ետեւէն աչքերդ այնպէս ժլպտիլ գիտեն ինծի:

Աղամանդ ու գոհար արժէ, և ինքնին աղամանդ ու գոհար մըն է քու ծիծաղիդ ամէն մէկ արցունքի շիթը:

Բայց դին չունի, անգին գոհարս, քու արցունքիդ ժպիտը:

VIII

Այնչափ խնդրեցի նաւակին մէջ, որ բան մը երգես ինծի,
 Զքս զգար, թէ ինչ անուշ պիտի հնչէ ալիքներուն ծփանքին
 վրայ դող ելած ձայնիդ ալեծփումը:

Զերգեցիր:

Սղէկ. բայց փոխարէն դուն ալ պիտի չի լսես իմ երգերս.
 որ դուն ինքդ սակայն երգեցիր իմ զգացումներուս ալիքներուն
 մէջէն:

Պահէ, պինդ պահէ, յամա սիրունիկս, քու հնչուն երգերդ
 դուն ինծմէ:

Բայց քեզմէ իսկ ծածուկ պահել քու սեփական երգերդ այդ
 էս կրնամ միայն մեզմէ:

Միւնիսէն, 1898.